

Folkeuniversitetet i Vejle

Program *efterår* 2018

folkeuniversitet-vejle.dk

Alle foredrag er arrangeret af de nævnte organisationer i samarbejde med Folkeuniversitetet.

Læs mere om foredragene og kontroller eventuelle ændringer på folkeuniversitet-vejle.dk eller på Facebook.

Kontakt: fu.vejle@gmail.com – 6178 5551

Vi glæder os til at se dig i Folkeuniversitetet!

 kultur støtter Folkeuniversitetet

Folkeuniversitetet i Vejle tilbyder tre Offentlige foredrag i naturvidenskab

- i et tæt samarbejde med Aarhus Universitet, Rødkilde Gymnasium og Rosborg Gymnasium og HF. OFN sponseres af Carlsbergfonden.

Der er fri adgang til disse tre foredrag på grund af støtte fra de to gymnasier. Du kan læse mere om og tilmelde dig **Offentlige foredrag i naturvidenskab** på ofn.au.dk/vejle

AARHUS UNIVERSITET

RØDKILDE GYMNASIUM

ROSBORG GYMNASIUM & HF

Tirsdag 4. september kl. 19.15

Den nye persondatalov

Foredrag ved *Per Andersen*, næstformand i *Danske Slægtsforskere*

I maj trådte den nye persondatalov i kraft. Vi skal høre om loven og dens konsekvenser for vores slægtsforskning, registrering og deling af data, billeder mv.

Sted: Vejle Stadsarkiv, Vedelsgade 17, 7100 Vejle

Entre: 50 kr. ved indgang, gratis for medlemmer af VSF. Tilmelding ikke nødvendig.

Arr.: Vejleegnens Slægtshistoriske Forening

Onsdag 12. september kl. 19.00-21.00

Forestillingen om det gode liv

Foredrag ved *Søren Bach*, lektor ved VIA University College, Aarhus

Skal vi have dårlig samvittighed over at drikke rødvin eller spise isvafler ved stranden om sommeren? Eller skal hyggen og det sociale samvær prioriteres?

Nydelsen ved et veltilberedt måltid eller vin i venners lag kan godt være sund fra et sociologisk perspektiv, men samtidig usund set med naturvidenskabelige eller lægefaglige øjne. Nydelsesfulde 'usunde' valg ledsages ofte af en indre stemme, der spørger, om vi nu ikke skulle have ladet fadet med wienerbrød passere videre.

Alligevel vælger vi ofte at handle sociologisk sundt, fordi det giver mening i vores fortælling om *det gode liv*. Her jagter vi nemlig nydelsen, der er vigtig for både vores identitet og selvforståelse.

Få nye perspektiver på krop, kost, sundhed og forestillingen om det gode liv.

Arrangementet er en del af *Hearts & Minds-festivalens* forskerturné om livskvalitet i september måned i over 30 danske byer. Festivalen organiseres af Folkeuniversitetet i Aarhus og støttes af Nordea-fonden.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle
Gratis adgang, men af hensyn til pausekaffen **tilmelding** til fu.vejle@gmail.com / sms 6178 5551

Arr.: Folkeuniversitetet i Vejle

Tirsdag 18. september kl. 19.00-21.30

Offentlige foredrag i naturvidenskab

Smagen af øl

Foredrag ved *Zoran Gojkovic*, brygmester, og *Erik Lund*, chefbrygger, begge Carlsberg bryggerierne, København

Mennesket har kunnet brygge øl i næsten 10.000 år, fordi brygprocessen som udgangspunkt er en simpel og helt naturlig proces, som kombinerer spiring af byg, dvs. maltning, med gæring. Selv om processen tilsyneladende er enkel, så er smagen af øl alligevel resultatet af en meget kompleks interaktion mellem de anvendte råvarer - primært de forskellige malt- og humletyper - samt valget af gær og den anvendte brygproces. Der er identificeret over 700 forskellige aromakomponenter i øl, og der føjes jævnligt nye til listen.

I dette foredrag vil du høre om gærens betydning for øllets aroma og om maltens indflydelse på øllets farve, smag og smagens holdbarhed. Du får også indsigt i humlens rolle som smags- og aromagiver, ligesom forelæserne vil diskutere brygprocessens betydning og fortælle, hvordan man laver alkoholfrit øl.

Under foredraget får du serveret små smagsprøver på fem udvalgte øltyper. Du smager dem én efter én, efterhånden som de gennemgås i foredraget.

Sted: Rødkilde Gymnasium, Rødkildevej 42, 7100 Vejle

Entre: Kr. 30 ved indgang til dækning af smagsprøver.

Tilmelding nødvendig via ofn.au.dk/sted/161 senest 1. september 2018 (klik ⊕ og gå til Pladsreservation)

Arr.: Rødkilde Gymnasium og Rosborg Gymnasium og HF

Tirsdag 25. september kl. 19.00-21.00

I hælene på folkemindesamleren Evald Tang Kristensen

Foredrag ved *Lene Vinther Andersen*, arkivar ved Dansk Folkemindesamling, Det kgl. Bibliotek, København

Lene Vinter Andersen fortæller om folkemindeforskningens pionerer og videnskabens nationale og internationale betydning.

En af disse pionerer er folkemindesamleren Evald Tang Kristensen (1843 -1929), der i sine sidste leveår boede i Møhlholm. På sine mange optegnelsesrejser besøgte han mennesker, som var gode til at synge og fortælle. Med på nogle af rejserne havde han også en lydoptager, en fonograf, som forevige disse gamle folkeminder.

Lene Vinter Andersen vil afspille et par fonografoptagelser af viser og fortælle et par sagn og eventyr. Mange af fortællingerne virker umiddelbart fantasifulde og kuriøse for nutidens tilhørere, men de rummer samtidig en unik mulighed for at komme tættere på de ellers anonyme mennesker, som fortalte dem.

Sted: Kulturmuseet Spinderihallerne, Spinderigade 11, 7100 Vejle

Entre: Kr. 60 ved indgang (inkl. pausekaffe).

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com / sms 6178 5551

Arr.: Kulturmuseet Spinderihallerne

Mandag 8. oktober kl. 19.00-21.00

Offentlige foredrag i naturvidenskab

Kvantefysikken - atomernes vilde verden

Foredrag ved *Klaus Mølmer*, professor i kvantefysik, Institut for Fysik og Astronomi, Aarhus Universitet

Den danske fysiker Niels Bohr foreslog i 1913 en model for atomernes opbygning, som minder om planeternes kredsløb om Solen i Solsystemet. Bohrs teori blev en forløber for den såkaldte kvantefysik, hvis formler er utroligt præcise.

Men der er underlige ting på færde, når kemikere og fysikere beskriver atomernes og molekylernes opførsel. De videnskabsmænd, som skabte teorien i årene 1900-1930, blev aldrig enige om, hvordan vi skal forstå kvantefysikkens mere paradoksale sider.

Samtidig med, at vi i dag anvender teorien med succes - på alt fra stjerners fødsel og død til mikrochips i computere, smartphones mv. - diskuterer fysikere stadig og intenst kvantefysikkens dybere betydning.

I foredraget fortæller professor Klaus Mølmer om de eksperimentelle observationer og teoretiske overvejelser, der førte til Bohrs atomfysik og til kvantefysikkens teoretiske formuler. Han vil forsøge at dele ud af sin egen svimmelhed over kvantefysikken, dens vidt forskellige fortolkninger og dens seneste teoretiske og eksperimentelle landvindinger.

Sted: Rosborg Gymnasium og HF, Vestre Engvej 61, 7100 Vejle

Gratis adgang, men husk at **tilmelde** dig via ofn.au.dk/vejle

Arr.: Rødkilde Gymnasium og Rosborg Gymnasium og HF

Tirsdag 9. oktober kl. 19.00-21.00

Længdebanen, der skabte det moderne Jylland

Foredrag ved *Martin Wilde*, journalist og forfatter

Med åbningen i 1868 af Den østjyske Længdebane fra Fredericia via Vejle til Aarhus kom den moderne tid for alvor til Jylland. De to banesystemer i Midtjylland og Sydjylland blev bundet sammen, og dermed fik Østjylland forbindelse med de store byer København og Hamburg og resten af verden. En industriel udvikling blev sat i gang, og længdebanen havde dengang større betydning for Østjylland, end motorvejen har i dag.

Alt dette vil Martin Wilde fortælle om i anledning af, at det i år er 150 år siden, jernbanen kom til Vejle og skabte helt nye vækstbetingelser for mennesker, by og egn. Foredraget er knyttet til Kulturmuseets aktuelle udstilling *Der kommer tog*.

Sted: Kulturmuseet Spinderihallerne, Spinderigade 11, 7100 Vejle

Entre: Kr. 60 ved indgang (inkl. pausekaffe).

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com / sms 6178 5551

Arr.: Kulturmuseet Spinderihallerne

Mandag 29. oktober kl. 19.00-21.00

Når asylcentret bliver en del af lokalsamfundet

Foredrag ved *Birgitte Romme Larsen*, antropolog, ph.d., ekstern lektor ved Saxo-Instituttet, Københavns Universitet

I Jelling, hvor Danmarks ældste asylcenter ligger, har Birgitte Romme Larsen undersøgt, hvordan centret henover de sidste 25 år er blevet en indoptaget del af byens liv og hverdag. Studiet viser, hvordan

dette naboskab gennem årene er vokset frem i kraft af lokale pragmatiske løsninger på forskellige udfordringer, lokalsamfundet har stået med. Da byen fx manglede plads til en dagpleje, placerede man den i ledige lokaler i asylcentret, og der ligger den fortsat. Det samme gør sig gældende for byens ungdomsklub og skaterbane.

Det naboskab, der i dag eksisterer mellem byen og asylcentret, har med andre ord aldrig lokalt været defineret eller omtalt som et 'integrationsprojekt' - og i foredraget spørges det, hvorvidt det måske netop er derfor, det er lykkedes så godt?

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle

Entre: kr. 60 ved indgang (inkl. pausekaffe)

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com / sms 6178 5551

Arr.: Folkeuniversitetet i Vejle

Tirsdag 6. november kl. 19.15

Kvindfolk og fattigfolk på landet, ca. 1850

Foredrag ved *Agnete Birger Madsen*, historiker og forfatter

Med baggrund i sin nyeste bog '*..et meget ilde berygtet Fruentimmer*' fortæller Agnete Birger Madsen om forholdene for de forladte koner og ugifte mødre på landet, der oftest måtte ernære sig som spinde-, sy- eller vævekoner.

En af disse kvinder skrev gentagne gange til amtmanden, og disse breve er med til at belyse hendes vilkår. Vi får også indblik i og viden fra andre kilder som fattigprotokoller, faderskabssager og politiprotokoller.

Sted: Vejle Stadsarkiv, Vedelsgade 17, 7100 Vejle

Entre: 50 kr. ved indgang, gratis for medlemmer af VSF. Tilmelding ikke nødvendig.

Arr.: Vejleegnens Slægtshistoriske Forening

Onsdag 7. november kl. 19.00-21.00 (dato endnu usikker, se folkeuniversitet-vejle.dk)

Offentlige foredrag i naturvidenskab

Vulkaner og samfund gennem tiderne

Foredrag ved *Christian Tegner*, professor i geoscience, Institut for Geoscience, og *Felix Riede*, professor i miljøhumaniora, Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet

Vulkanudbrud er voldsomme geologiske hændelser, men har de også haft betydning for menneskets historie?

De to forskere vil fortælle om tre casestudier af, hvordan vulkaner gennem tiderne har påvirket samfund - også i de nordiske lande. Vi hører om udbruddet af vulkanen Laacher See i Tyskland for 13.000 år siden, vulkanudbruddet på øen Santorini i Middelhavet for knap 3.600 år siden og desuden om en stribe sammenfaldende udbrud i det sjette århundrede i vores egen tid.

Det er ikke svært at regne ud, at planter, dyr og mennesker, som levede i nærheden af disse katastrofer, blev voldsomt påvirket, men meget tyder på, at vulkanernes rækkevidde til tider var meget lang. Evidens fra iskerner, træringe og arkæologiske fundsteder fortæller om indvirkning på folk og fæl langt væk fra udbruddenes epicentre. I alle tre tilfælde kan der eksempelvis trækkes tråde til ændringer i samfundene i de nordiske lande - på godt og ondt.

Sted: Rødkilde Gymnasium, Rødkildevej 42, 7100 Vejle

Gratis adgang, men husk at **tilmelde** dig via ofn.au.dk/vejle

Arr.: Rødkilde Gymnasium og Rosborg Gymnasium og HF

Torsdag 15. november kl. 19.00-21.00

Den islandske revolution

Foredrag ved *Søren Mentz*, ph.d. i historie og museumsleder på Museum Amager

I 2018 fejrer Island hundredeårsdagen for sin uafhængighed af Danmark. Men hvordan var det lige med det rigsfællesskab? Hvordan blev Island en del af det danske kongerige, og hvorfor besluttede islændingene sig for at kræve selvstændighed?

Foredraget gennemgår de historiske sammenhænge og viser, hvordan forskellige historiesyn medvirkede til opløsningen af rigsfællesskabet. Det tager udgangspunkt i Søren Mentz' nyligt udgivne bog *Den islandske revolution* i Aarhus Universitetsforlags serie *100 danmarkshistorier*.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle

Entre: kr. 60 ved indgang (inkl. pausekaffe)

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com / sms 6178 5551

Arr.: Folkeuniversitetet i Vejle